

## Sociálno-emocionálny kontext nedobrovoľnej bezdetnosti

### Socio-emotional context of involuntary childlessness

Eva Machová

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety Bratislava. Ústav Dr. Pavla Blahu Skalica.  
Katedra sociálnej práce Jána Havlíka

---

**Recenzent/Review:** PhDr. Zuzana Ondrušová, PhD.

---

**Submitted/Odoslané:** 02. 10. 2021

**Accepted/Prijaté:** 17. 09. 2021

---

#### **Abstrakt:**

Hlavným cieľom predkladanej práce je vymedziť problematiku bezdetnosti a jej aspekty a prakticky overiť názory a skúsenosti jednotlivcov s pomocou v oblasti riešenia bezdetnosti. V teoretickej časti práca pojednáva o nedobrovoľnej bezdetnosti. Definuje tiež riešenie nedobrovoľnej bezdetnosti a jej dôsledkov, pričom spomína možnosti medicíny, sociálnej práce aj fertility koučingu. Cieľom výskumu je zistiť názory a skúsenosti jednotlivcov s odbornou pomocou v procese riešenia ich bezdetnosti a záujem o nové riešenia v oblasti sociálnej práce. Hlavnou výskumnou metódou je dotazníková metóda a vedľajšou metódou je metóda analýzy. Výskumný súbor je tvorený jednotlivcami, ktorí v súčasnosti riešia svoj problém bezdetnosti. Z výsledkov výskumu vyplýva, že väčšina respondentov je ochotná

mať dieťa akýmkoľvek spôsobom, avšak podmienkou je, aby išlo o ich vlastné biologické dieťa. Najčastejší spôsob riešenia bezdetnosti, ktorý respondenti realizovali, bol prostredníctvom gynekológa a väčšina respondentov má jednoznačne záujem o vznik komplexnej sociálnej inštitúcie, ktorá by riešila problém bezdetnosti v spolupráci s rôznymi odborníkmi z rôznych oblastí. Takéto riešenie považuje väčšina respondentov za efektívne.

**Kľúčové slová:** Nedobrovoľná bezdetnosť. Neplodnosť. Sociálna práca.

#### **Abstract:**

The main goal of the Bachelor's thesis is to define the issue of childlessness and its aspects and to practically verify the opinions and experiences of individuals with the help

of solving childlessness. In the theoretical part, the thesis deals with involuntary childlessness. It also defines the solution of involuntary childlessness and its consequences, mentioning the possibilities of medicine, social work and fertility of coaching. The aim of the research is to find out the opinions and experiences of individuals with professional help in the process of solving their childlessness and interest in new solutions in the field of social work. The main research method is the questionnaire method and the secondary method is the analysis method. The research set is made up of individuals who are currently solving their problem of childlessness. The results of the research show that most respondents are willing to have a child in any way under one condition – to have their own biological child. The most common way of solving childlessness, which the respondents implemented, involves help of a gynecologist, and most respondents are clearly interested in creating a comprehensive social institution that would solve the problem of childlessness in cooperation with various experts from various fields. Most respondents consider such solutions to be effective.

**Keywords:** Involuntary childlessness. Infertility. Social work.

---

### **Hlavný cieľ výskumu**

Zistiť názory a skúsenosti jednotlivcov s odbornou pomocou v procese riešenia ich bezdetnosti a záujem o nové riešenia v oblasti sociálnej práce.

### **Čiastkové ciele**

1. Zistiť názory respondentov na to, akým spôsobom sú ochotní mať dieťa.
2. Zistiť záujem respondentov o komplexnú sociálnu inštitúciu zameranú na celostné riešenie problému bezdetnosti.
3. Zistiť skúsenosti respondentov s odborníkmi riešiacimi problémy bezdetnosti
4. Zistiť názor respondentov na efektívnosť riešenia problému bezdetnosti viacerými odborníkmi.

### **Charakteristika výskumného súboru**

Základný súbor tvorili jednotlivci, ktorí aktuálne prechádzajú procesom riešenia problému bezdetnosti. Žiadne špecifické požiadavky na výskumný súbor sme nekládli, vzhľadom na oblasť výskumu bolo potrebné, aby respondenti boli dospelí.

Výberový výskumný súbor tvorili 77 respondentov, prevažne žien, ktoré aktuálne prechádzajú menej alebo viac intenzívnym procesom riešenia bezdetnosti. Celkovo súbor tvorilo 76 žien a jeden muž vo veku 18 – 44

rokov, so stredoškolským alebo vysokoškolským vzdelaním. Súčasťou súboru boli respondenti, ktorí už majú dieťa, aj takí, ktorí dieťa ešte nemajú.

### Hypotézy a výskumné otázky

Na základe formulovaných čiastkových cieľov sme vytvorili výskumné hypotézy, ako predpoklady výsledkov výskumu. Spracovali sme teda štyri hypotézy, ktoré priamo súvisia s čiastkovými cieľmi.

1. Ak je možnosť počať vlastné biologické dieťa, respondenti sú ochotní využiť akýkoľvek spôsob.
2. Využili by respondenti služby komplexnej sociálnej inštitúcie zameranej na celostné riešenie problému bezdetnosti?
3. S akým odborníkom riešili respondenti najčastejšie svoj problém bezdetnosti?
4. Ak sa na riešení problému bezdetnosti podieľajú viacerí odborníci, respondenti to považujú za najefektívnejšie.

### Metódy výskumu

Hlavnou metódou výskumu, ktorú sme v práci použili, je dotazníková metóda. Ide o efektívnu metódu, ktorá zachováva anonymitu respondentov a ponúka možnosť získať množstvo informácií za krátky čas.

Dotazník, ktorý sme reálne v praxi použili, sme zostavili a formulovali sami.

Celkovo pozostával z 15 položiek. Desať položiek bolo uzatvorených a päť položiek bolo polouzatvorených. Uzatvorené položky slúžili na to, aby respondenti vybrali jednu z možností odpovedí, ktoré boli vopred pripravené pri každej takejto položke. Respondenti mohli svoje odpovede vybrať na základe vlastného názoru alebo skúsenosti, v niektorých položkách, kde to bolo vopred určené, mohli vybrať aj viac ako jednu možnosť odpovede. Dve uzatvorené položky mali možnosti odpovede formulované pomocou škály. V polouzatvorených položkách bolo úlohou respondentov taktiež vybrať jednu alebo viac z možností odpovedí podľa vlastného uváženia, avšak v prípade, že respondenti nenašli vhodnú možnosť odpovede, mohli svoj názor, či skúsenosť, vpísať na miesto vopred určené. V úvode dotazníka sme formulovali položky, ktoré sa zameriavali na získanie informácií o výskumnom súbore. Išlo konkrétne o tri položky zamerané na pohlavie, vek a vzdelanie respondentov.

Výskum sme v praxi realizovali pomocou elektronického dotazníka. Znamená to, že všetky položky a možnosti odpovedí sme spracovali v elektronickom formulári a takto spracovaný dotazník sme rozposlali prostredníctvom internetu. K dotazníku sa tak mohol dostať iba jednotlivec, ktorý mal presný internetový odkaz. V prvej fáze sme dotazník rozposlali priateľom a známym, o ktorých

vieme, že prechádzajú procesom riešenia bezdetnosti. Súčasne sme ich požiadali o preposlanie odkazu na dotazník ďalším známym, o ktorých vedia, že majú rovnaký problém. V druhej fáze sme dotazník aj s prosbou o jeho vyplnenie umiestnili do skupín na sociálnych sieťach, v ktorých sa združujú jednotlivci s problémom bezdetnosti, kde si radia a komunikujú o možnostiach a spôsoboch riešenia tohto problému.

Spracovanie výsledkov výskumu prebiehalo tak, že sme získané odpovede respondentov spočítali, pričom sme zisťovali frekvenciu označovania všetkých možností odpovedí v jednotlivých položkách. Zistili sme tak, ktoré z nich boli označované najčastejšie, a ktoré menej často. Získané údaje sme prepočítali na percentá a spracovali do prehľadných grafov. Na základe výsledkov výskumu sme následne overili hypotézy. V záverečnej analýze sme rozobrali

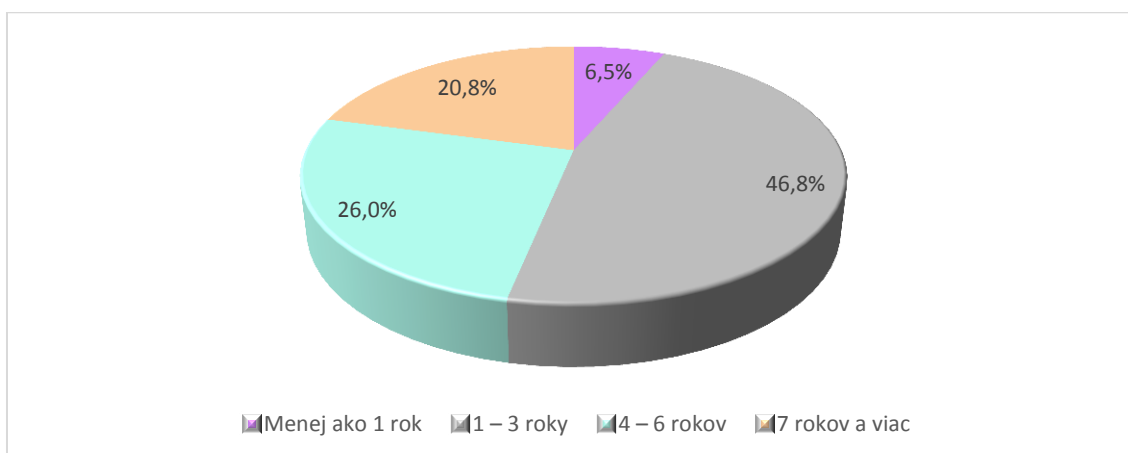
a navzájom prepojili odpovede respondentov, aby sme tak získali komplexný pohľad na výsledky výskumu.

### Výsledky výskumu

V nasledujúcej kapitole prinášame výsledky výskumu v podobe odpovedí respondentov na jednotlivé položky v dotazníku. Všetky údaje v grafoch uvádzame v percentách.

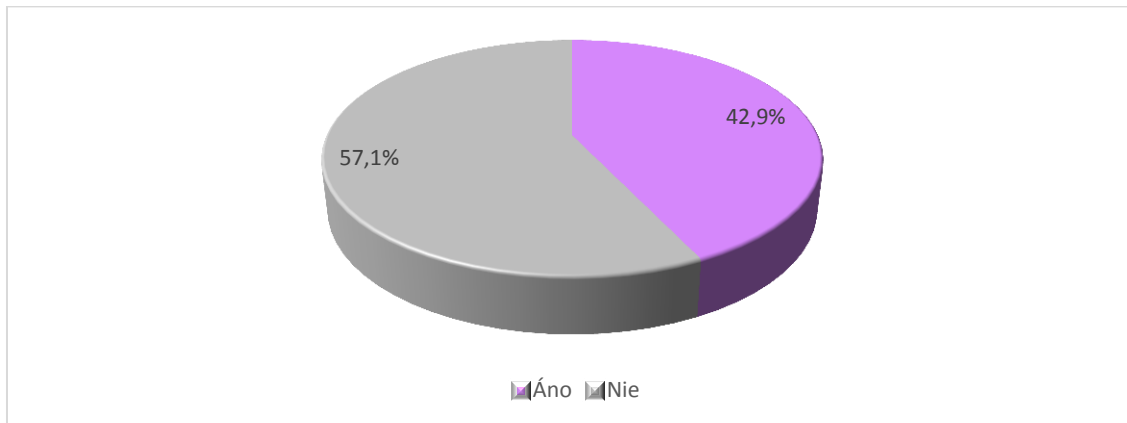
Respondentov sme sa pýtali, ako dlho už riešia problém bezdetnosti, resp. snahy o ďalšie dieťa. Najviac respondentov uvádzalo, že daný problém riešia už 1 – 3 roky. Odpovedalo tak 46,8 % z nich. Menej ako 1 rok riešilo problém bezdetnosti 6,5 % respondentov, 4 – 6 rokov rieši tento problém 26 % respondentov a najdlhšie, teda 7 rokov a viac rieši problém bezdetnosti 20,8 % respondentov.

**Graf 1 Dĺžka doby riešenia bezdetnosti**



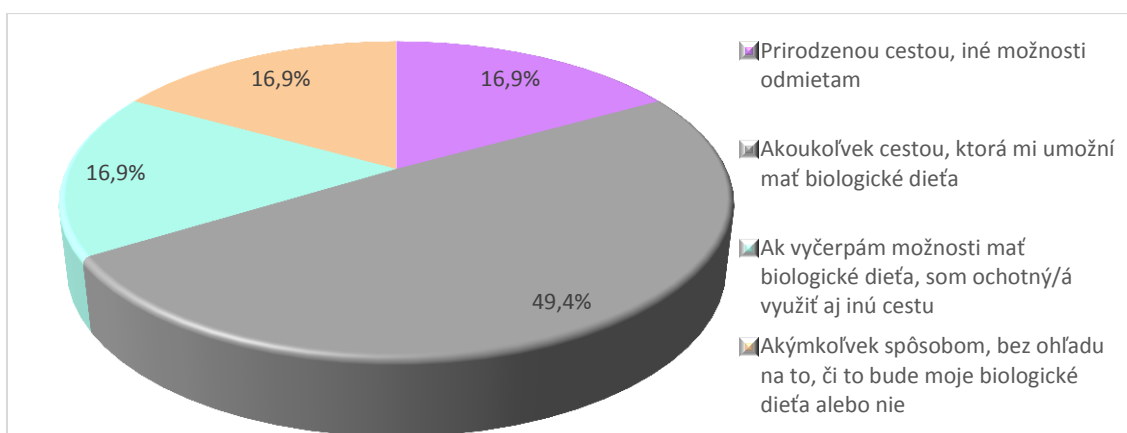
Respondenti ďalej odpovedali na položku, či už majú nejaké dieťa (a o ďalšie sa snažia). 57,1 % respondentov v tomto prípade odpovedalo, že nie. Naopak možnosť áno, teda vyjadrenie, že respondenti už dieťa majú, uvádzalo 42,9 % z nich.

**Graf 2 Informácia o tom, či respondenti už majú dieťa**



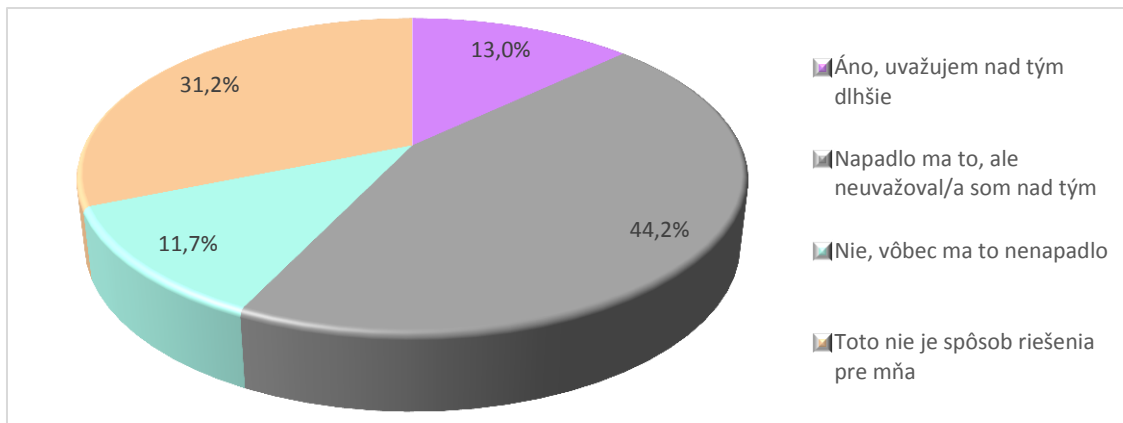
Ďalej nás zaujímalo, akým spôsobom sú respondenti ochotní mať dieťa. 16,9 % z nich uvádzalo, že akceptujú iba prirodzenú cestu, teda ostatné možnosti odmietajú. Najčastejšou odpoveďou respondentov bola v tomto prípade možnosť, že by prijali akúkoľvek cestu, ktorá by im umožnila mať biologické dieťa. Odpovedalo tak 49,4 % z nich. 16,9 % respondentov odpovedalo, že ak vyčerpajú všetky možnosti, ako mať dieťa biologicky, sú ochotní využiť aj inú cestu. Rovnaký počet, teda 16,9 % respondentov odpovedalo, že dieťa sú ochotní mať akýmkoľvek spôsobom, bez ohľadu na to, či pôjde o ich biologické dieťa alebo nie.

**Graf 3 Spôsob, akým sú respondenti ochotní mať dieťa**



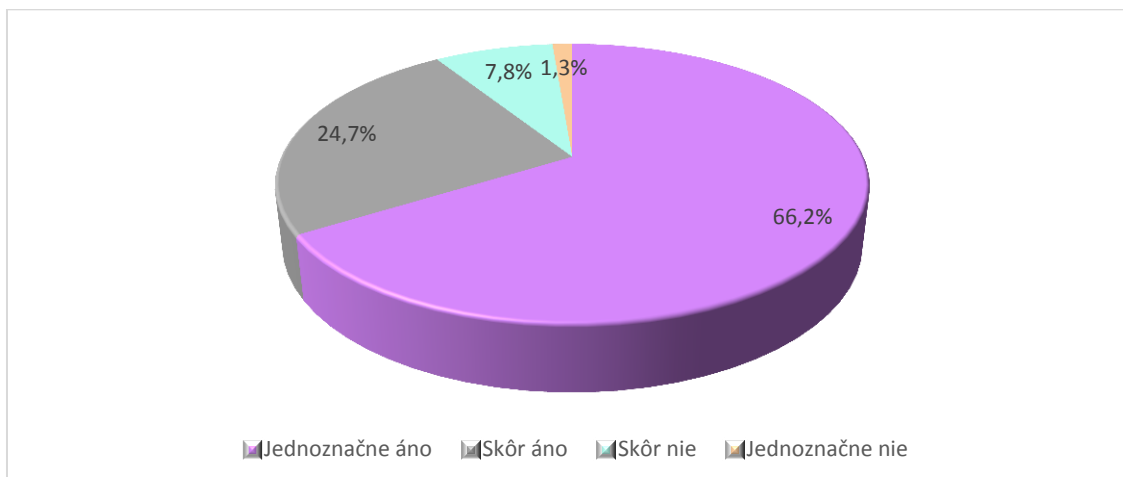
Graf 7 znázorňuje odpovede respondentov na položku, či zvažovali spôsob riešenia svojho problému, napríklad niektorú z foriem náhradnej rodinnej starostlivosti. Najčastejšou odpoveďou bola v tomto prípade možnosť, že respondentov to síce napadlo, ale zatiaľ nad tým neuvažovali. Odpovedalo tak 44,2 % z nich. 31,2 % respondentov tiež uvádzalo, že tento spôsob riešenia nie je pre nich vhodný. 13 % respondentov nad náhradnou starostlivosťou uvažovalo už dlhšie a 11,7 % respondentov odpovedalo, že táto možnosť ich ani nenapadlo.

**Graf 4 Forma náhradnej starostlivosti ako spôsob riešenia bezdetnosti**



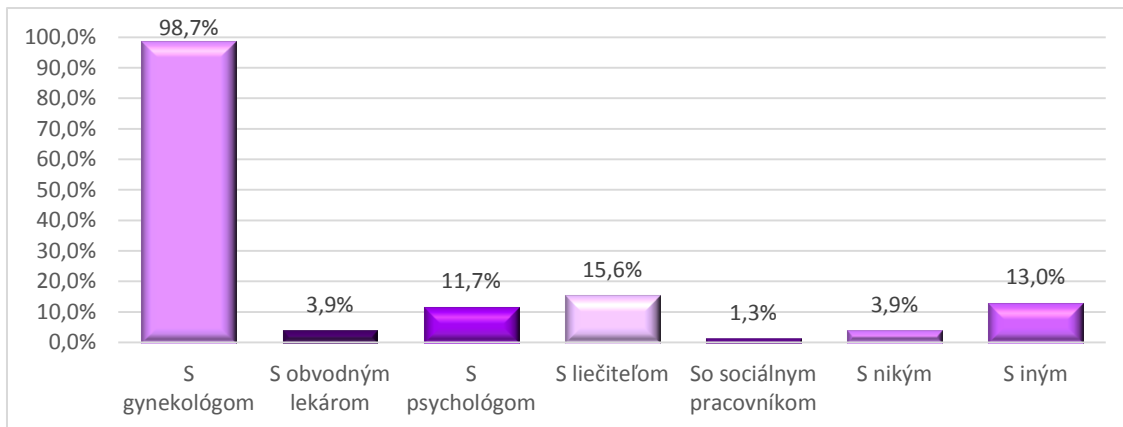
Zaujímali sme sa tiež o to, či by respondenti uvítali sociálnu inštitúciu, ktorá by im ponúkla možnosť získať všetky informácie (biologické, psychologické, sociálne, spirituálne a iné) o možnostiach mať dieťa. V tomto prípade boli odpovede jednoznačné, keďže až 66,2 % respondentov uvádzalo odpoveď, že túto inštitúciu by jednoznačne privítali. 24,7 % respondentov odpovedalo, že skôr áno. Naopak možnosť skôr nie označovalo iba 7,8 % respondentov a odpoveď jednoznačne nie len 1,3 %.

**Graf 5 Záujem o sociálnu inštitúciu riešiacu komplexne problém bezdetnosti**



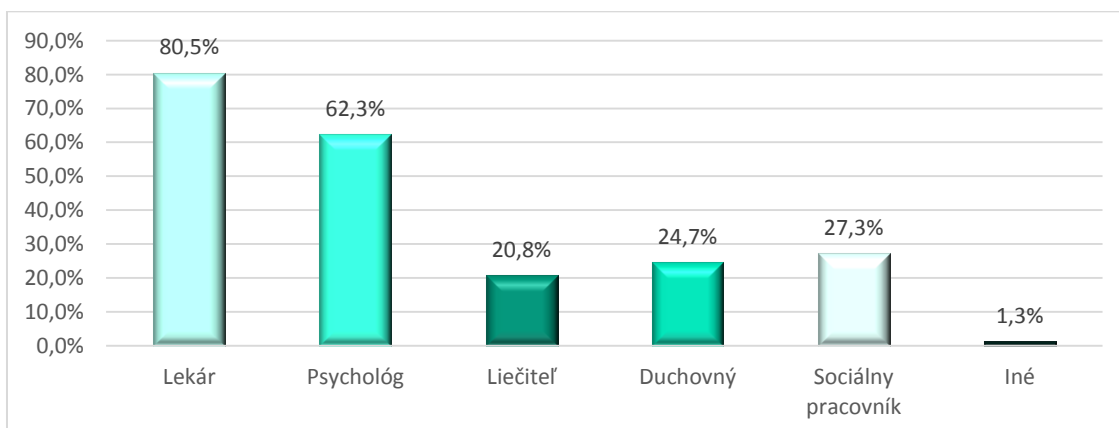
Respondentov sme sa pýtali, že s akými odborníkmi doteraz konzultovali svoj problém. Až 98,7 % respondentov odpovedalo, že tento problém konzultovalo s gynekológom. Respondenti ďalej uvádzali, že problém bezdetnosti konzultovali s obvodným lekárom (3,9 %), s psychológom (11,7 %), s liečiteľom (15,6 %), so sociálnym pracovníkom (1,3 %), ale tiež aj to, že s nikým (3,9 %). 13 % respondentov tiež uvádzalo, že problém konzultovali s niekým iným, pričom išlo o lektorku jogy či centrum asistovanej reprodukcie.

**Graf 6 Odborníci, s ktorými respondenti riešili problém bezdetnosti**



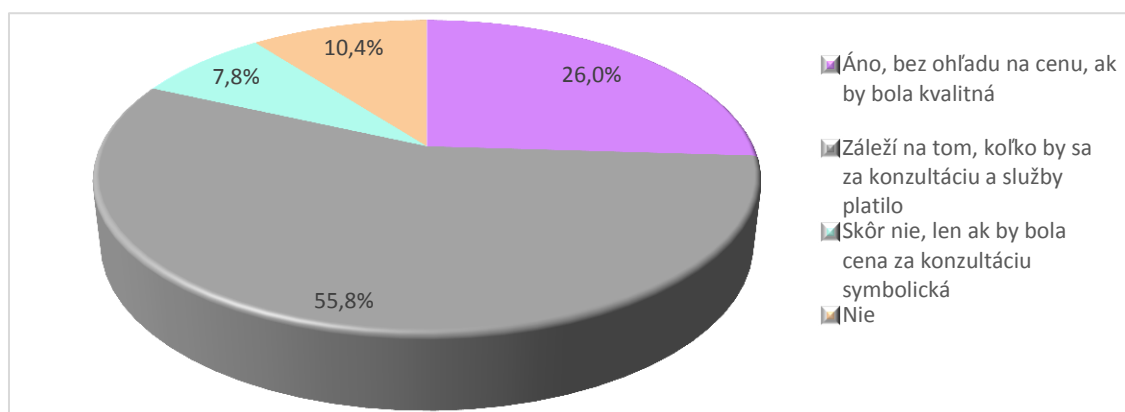
Od respondentov sme chceli ďalej vedieť aj to, kto všetko by mal byť podľa nich v sociálnej inštitúcii zameranej na pomoc bezdetným párom. Podľa 80,5 % respondentov by to mal byť lekár, podľa 62,3 % respondentov by malo ísť o psychológa, liečiteľa (20,8 %), duchovného (24,7 %) a sociálneho pracovníka (27,3 %). 1,3 % respondentov odpovedalo aj možnosťou iné, kde uvádzali, že v takejto inštitúcii by mal byť pár, ktorý si týmto problémom už reálne prešiel.

**Graf 7 Odborníci, ktorí by podľa respondentov mali riešiť problém bezdetnosti**



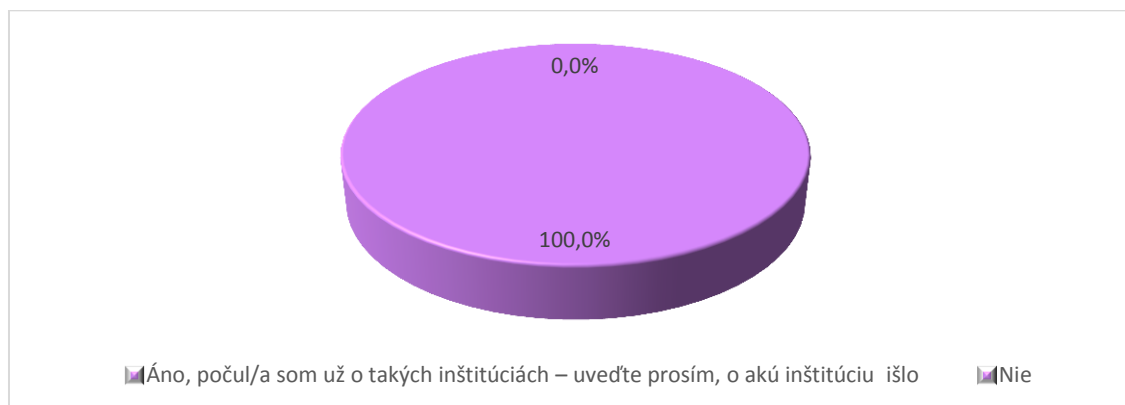
V súvislosti s predchádzajúcou položkou sme sa respondentov pýtali, či by takúto inštitúciu navštívili aj v tom prípade, že by bola platená. Respondenti v tomto prípade najčastejšie uvádzali, že záleží na tom, koľko by sa za tieto služby platilo (55,8 %). Druhou najčastejšou možnosťou bola odpoveď, že by respondenti túto inštitúciu využili bez ohľadu na cenu, ak by táto inštitúcia bola kvalitná. Odpovedalo tak 26 % z nich. 7,8 % respondentov odpovedalo, že pre nich by táto inštitúcia bola aktuálna len v prípade symbolickej ceny a 10,4 % respondentov by ju za predpokladu platby nevyužili.

**Graf 8 Záujem o poradenskú inštitúciu aj v prípade poplatku za jej služby**



Graf 12 znázorňuje odpovede respondentov na položku, či vedia o tom, že by v Čechách alebo na Slovensku už podobná inštitúcia existovala – teda taká, ktorá ponúka komplexné informácie o možnostiach mať dieťa. Ako je možné vidieť z grafu, všetci respondenti, teda 100 % odpovedali, že nie.

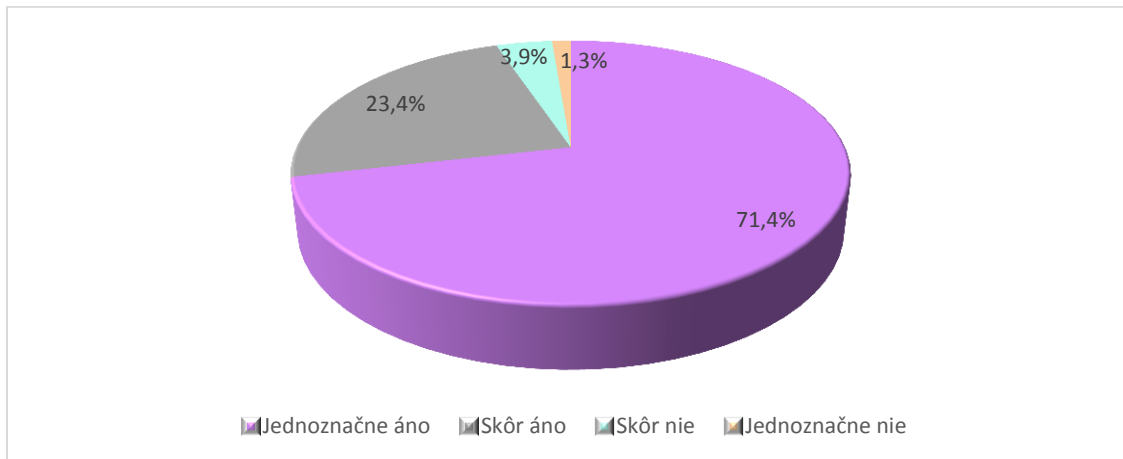
**Graf 9 Vedomosť o podobnej inštitúcii na Slovensku a v Čechách**





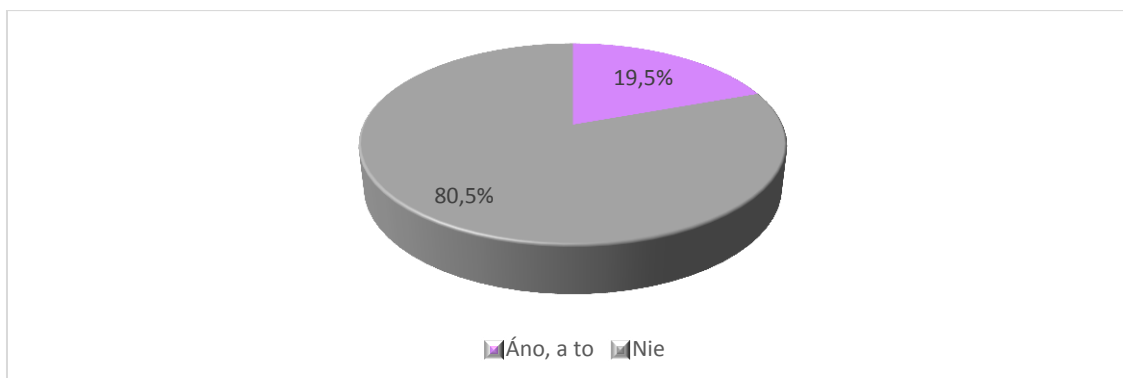
Zaujímalo nás aj to, či si respondenti myslia, že môže byť efektívne, ak je na jednom mieste viac odborníkov na rôzne oblasti riešenia bezdetnosti. Najčastejšie označovanou odpoveďou bola v tomto prípade možnosť jednoznačne áno, ktorú označovalo 71,4 % respondentov. Možnosť skôr áno v tomto prípade označovalo 23,4 % respondentov. Naopak možnosť skôr nie uvádzalo iba 3,9 % z nich a možnosť jednoznačne nie označovalo iba 1,3 % respondentov.

**Graf 10 Efektívnosť riešenia bezdetnosti viacerými odborníkmi na jednom mieste**



Respondentov sme sa ďalej pýtali, či im chýbajú alebo chýbali v procese riešenia ich situácie informácie alebo pomoc v oblasti biologickej, psychologickkej, sociálnej, spirituálnej či inej. Najčastejšou odpoveďou bola v tomto prípade možnosť nie, ktorú respondenti označovali v 80,5 % prípadov. Naopak možnosť áno uvádzalo iba 19,5 % respondentov. V tomto prípade respondenti doplnili najčastejšie odpovede, že im chýbali najmä psychologické služby, sociálne, ale aj podrobnejšie odborné informácie

**Graf 11 Chýbajúce informácie v procese riešenia bezdetnosti**



Na záver sme sa respondentov pýtali, aké služby alebo informácie by očakávali v rámci inštitúcie, ktorá by komplexne riešila problém bezdetnosti. 93,5 % respondentov uviedlo, že by očakávali iba tie informácie a služby, ktoré už boli spomenuté vyššie. 6,5 % respondentov uviedlo, že by očakávali aj iné informácie a služby, či pomoc. Žiadny z respondentov však nedoplnil konkrétnu odpoveď.

**Graf 12 Očakávané služby a informácie v sociálnej inštitúcii riešiacej komplexne problém bezdetnosti**



## Diskusia

V nasledujúcej kapitole prinášame overenie hypotéz, ktoré sme si stanovili na základe výsledkov výskumu. V závere kapitoly prinášame analýzu všetkých výsledkov výskumu.

Hypotéza 1: Ak je možnosť počať vlastné biologické dieťa, respondenti sú ochotní využiť akýkoľvek spôsob.

Prvá hypotéza bola zameraná na odhodlanie a ochotu respondentov mať dieťa. Chceli sme zistiť, za akých podmienok záleží respondentom na dieťati a na tom, aby sa stali rodičmi, preto sme respondentom ponúkli možnosti, pri ktorých sa môžu stať rodičom

iba biologického dieťaťa, alebo akéhokoľvek dieťaťa. Predpokladali sme, že respondenti budú v prvom rade túžiť po biologickom dieťati, avšak budú ochotní mať toto dieťa za akýchkoľvek podmienok.

Výsledky výskumu, ktoré sme použili pri overení hypotézy sme spracovali v grafe 6, v ktorom je možné vidieť, že najviac respondentov vo výskume uviedlo, že sú ochotní mať dieťa akýmkoľvek spôsobom, ktorý im umožní mať biologické dieťa. Zvyšné možnosti odpovedí označil rovnaký počet respondentov, čo znamená, že prakticky polovica respondentov má jednotný názor a polovica respondentov sa v názoroch delí do

troch skupín. Z výsledkov vyplýva, že respondenti nehľadia na spôsob a cestu, akou budú mať dieťa, avšak podmienkou je, aby to dieťa bolo ich biologické.

Z našich zistení vyplýva, že hypotéza sa potvrdila.

Výskumná otázka 1: Využili by respondenti služby komplexnej sociálnej inštitúcie zameranej na celostné riešenie problému bezdetnosti?

Prvá výskumná otázka bola zameraná na informáciu o tom, či by respondenti mali záujem o inštitúciu, ktorá by bola komplexne zameraná na riešenie problému ich bezdetnosti. Predpokladali sme, že respondenti prejavia záujem o podobný spôsob riešenia ich problému, pretože získanie mnohých odpovedí na jednom mieste môže byť pre respondentov jednoduchšie a prijateľnejšie, ako získavanie čiastočných informácií na niekoľkých rôznych miestach.

Výsledky výskumu, na základe ktorých sme odpovedali na výskumnú otázku, sme spracovali v grafe 8, v ktorom je možné vidieť, že najčastejšie označovaná možnosť odpovede bol jednoznačný súhlas s tým, či by si respondenti želali podobnú inštitúciu. Takmer tri štvrtiny respondentov sa vyjadrili jednoznačne kladne a takmer štvrtina čiastočne kladne. Je zrejmé, že komplexná sociálna inštitúcia, ktorá by zastrešovala množstvo odborníkov z rôznych oblastí, by bola vítanou zmenou pre jednotlivcov, ktorí riešia problém

bezdetnosti. Môžeme zhodnotiť, že respondenti majú záujem o komplexnú sociálnu inštitúciu.

Na základe zistení z výskumu môžeme na výskumnú otázku odpovedať, že respondenti by využili služby komplexnej sociálnej inštitúcie zameranej na celostné riešenie problému bezdetnosti.

Výskumná otázka 2: S akým odborníkom riešili respondenti najčastejšie svoj problém bezdetnosti?

Druhá výskumná otázka bola zameraná na to, s kým respondenti riešili svoj problém bezdetnosti. Predpokladali sme, že respondenti budú označovať najčastejšie gynekológa, ktorý je logicky najčastejšou odbornou autoritou, ktorá môže riešiť takýto problém.

Výsledky výskumu, ktorými sme odpovedali na uvedenú výskumnú otázku, sme spracovali v grafe 9, kde je možné vidieť odpovede respondentov, pričom každý respondent mohol označiť viac ako jednu možnosť odpovede. Z odpovedí je zrejmé, že najčastejšie bola označovaná možnosť gynekológa, ktorú označili prakticky všetky respondentky, okrem respondenta – muža, ktorý tento problém s gynekológom neriešil. Aj napriek tomu, že gynekológ je podľa nás hlavnou osobou, či autoritou, ktorá rieši problém bezdetnosti, predpokladali sme, že zvyšné možnosti budú označované taktiež pomerne často. Predpokladali sme, že respondenti svoj problém riešia u všetkých

dostupných odborníkov, teda sa snažia získať všetky možné dostupné informácie z každej oblasti. Aj napriek tomu sme však zistili, že tak ako sme predpokladali, najčastejšie je problém bezdetnosti riešený s gynekológom.

Na základe výsledkov výskumu môžeme odpovedať na výskumnú otázku tak, že respondenti riešia problém bezdetnosti najčastejšie s gynekológom.

Hypotéza 2: Ak sa na riešení problému bezdetnosti podieľajú viacerí odborníci, respondenti to považujú za najefektívnejšie.

Druhá hypotéza bola zameraná na názor respondentov na to, či môže byť riešenie problému bezdetnosti pomocou viacerých odborníkov z rôznych oblastí efektívne. Smerovali sme opäť k inštitúcii, ktorá by komplexne zastrešovala všetky oblasti problematiky bezdetnosti a jej riešenia a poskytovala by klientom ukážky možností, ako ich problém riešiť, ako aj oporu v oblasti psychologickú, sociálnu, spirituálnu a duchovnú.

Výsledky výskumu, pomocou ktorých sme overili poslednú hypotézu, sme spracovali v grafe 13. Ako je možné vidieť, väčšina respondentov, presnejšie takmer tri štvrtiny uviedli, že podobné prepojenie odborníkov z rôznych oblastí považujú jednoznačne za efektívne. Negatívne sa vyjadrilo prakticky zanedbateľné množstvo respondentov. Znamená to, že väčšina respondentov, teda takmer všetci, sa domnievajú, že riešenie

problému bezdetnosti pomocou viacerých odborníkov je efektívne.

Na základe výsledkov výskumu môžeme zhodnotiť, že hypotéza sa potvrdila.

Vo výskume sme zistili aj ďalšie zaujímavé informácie, ktoré úzko súvisia s výsledkami získanými overením hypotéz a zodpovedaním výskumných otázok.

Zistili sme, že väčšina respondentov rieši problém bezdetnosti 1 až 3 roky, avšak takmer štvrtina respondentov rieši tento problém 7 rokov a dlhšie. Menej ako 1 rok rieši problém bezdetnosti iba veľmi malé percento respondentov. Viac ako polovica respondentov pritom ešte nemá dieťa.

Ako sme už uviedli pri overení hypotéz, väčšina respondentov je ochotná mať dieťa akoukoľvek cestou, avšak musí ísť o ich biologické dieťa. Takmer polovicu respondentov už napadla aj myšlienka riešenia svojho problému prostredníctvom náhradnej rodinnej starostlivosti, avšak viac ako štvrtina uviedla, že toto nie je spôsob riešenia vhodný pre nich. Z výskumu je teda zrejmé, že respondentom záleží predovšetkým na tom mať vlastné biologické dieťa.

Našej myšlienke vzniku jednej komplexnej inštitúcie, v ktorej by boli naraz prítomní odborníci z viacerých oblastí riešenia bezdetnosti, bola naklonená väčšina respondentov, a to jednoznačne. Od respondentov sme chceli vedieť, akí odborníci by mali byť súčasťou tejto inštitúcie. Podľa

väčšiny respondentov by to mal byť samozrejme lekár a psychológ. Súčasťou odborného tímu by však mali byť aj sociálny pracovník, čo si myslí viac ako štvrtina respondentov, duchovný a liečiteľ. Medzi návrhmi respondentov bol aj pár, ktorý si týmto všetkým už prešiel, čo považujeme taktiež za prínosné.

Väčšina respondentov svoj problém bezdetnosti už riešila s gynekológom, druhou najčastejšou odpoveďou bol liečiteľ. Je zjavné, že respondenti dôverujú aj alternatívnym metódam riešenia problému bezdetnosti.

Väčšina respondentov má podľa výsledkov veľmi intenzívnu snahu o vyriešenie ich problému s bezdetnosťou. Väčšina by bola ochotná navštíviť podobnú inštitúciu aj v prípade, ak by bola táto služba hradená klientom, pre väčšinu je však samozrejme dôležitá suma, ktorú by zaplatili za tieto služby. Viac ako štvrtina respondentov by však túto službu využila bez ohľadu na to, koľko by bolo potrebné za ňu zaplatiť. Vzhľadom na to, že službu by využilo iba veľmi malé percento respondentov v prípade, že by poplatok bol symbolický je zrejme, že respondenti sú odhodlaní riešiť tento problém aj v prípade, že by museli za ňu platiť.

Nikto z respondentov neuviedol, že by vedeli alebo mali vedomosť o podobnej inštitúcii na Slovensku alebo v Čechách. Aj napriek tomu, že túto myšlienku považujeme za vlastnú, chceli sme vedieť, či niekto

z respondentov o niečom podobnom nepočul. Ako sa ukázalo, nikto z respondentov o podobnom nápadе nikdy nepočul.

Podľa väčšiny respondentov je efektívne, ak je na jednom mieste viac odborníkov, ktorí by riešili problém bezdetnosti. Za neefektívne to považovalo iba veľmi zanedbateľné percento respondentov.

Väčšine respondentov počas ich riešenia problému bezdetnosti nechýbali žiadne informácie alebo pomoc. Respondenti, ktorí uviedli, že im niečo z toho chýbalo doplnili, že to bola predovšetkým psychologická a sociálna pomoc.

Na záver sme zisťovali, aké informácie alebo služby by očakávali respondenti v prípade, že by podobná inštitúcia vznikla. Väčšina respondentov uviedla, že by očakávali iba tie informácie a služby, ktoré boli uvedené aj vyššie v dotazníku, respondenti, ktorí označili, že by mali záujem aj o iné informácie však nedoplnili informáciu o tom, o aké.

Môžeme zhodnotiť, že respondenti, ktorí aktuálne riešia problém bezdetnosti, majú veľkú motiváciu a záujem daný problém riešiť. Väčšina respondentov je dokonca ochotná riešiť tento problém akýmkoľvek spôsobom, avšak za predpokladu, že dieťa bude ich vlastné, biologické. Aj to je zrejme dôvod, prečo svoj problém riešili predovšetkým s gynekológom, pričom ďalších odborníkov požiadalo o pomoc iba menšie percento respondentov. Riešenie problému bezdetnosti

pomocou viacerých odborníkov na jednom mieste považujú za efektívne a aj preto by väčšina respondentov uvítala inštitúciu, ktorá by bola zameraná na komplexné riešenie problému bezdetnosti.

### **Záver**

Cieľom práce bolo vymedziť problematiku bezdetnosti a jej aspekty a prakticky overiť názory a skúsenosti jednotlivcov s pomocou v oblasti riešenia bezdetnosti. V teoretickej rovine sme sa v práci venovali charakteristike nedobrovoľnej bezdetnosti, popisovali sme príčiny nedobrovoľnej bezdetnosti a jej dôsledky. Podrobnejšie sme popísali vplyv bezdetnosti na jednotlivca a následne jej vplyv na rodinu ako takú. Venovali sme sa tiež riešeniu nedobrovoľnej bezdetnosti a jej dôsledkov, kde sme popísali stručný pohľad na riešenie z medicínskeho hľadiska, ale tiež riešenie na poli sociálnej práce. Popísali sme tiež fertility koučing ako metódu riešenia neplodnosti párov.

Cieľom výskumu bolo zistiť názory a skúsenosti jednotlivcov s odbornou pomocou v procese riešenia ich bezdetnosti a záujem o nové riešenia v oblasti sociálnej práce. Hlavnou výskumnou metódou bol dotazník a následne metóda analýzy výsledkov výskumu. Výskumný súbor bol tvorený respondentmi, ktorí aktuálne riešia problém bezdetnosti, teda dospelými jednotlivcami.

Celkovo bol výskumný súbor tvorený 77 respondentmi.

Vo výskume sme sa zamerali na to, či sú respondenti ochotní podniknúť akékoľvek kroky k tomu, aby mali dieťa. Zistili sme, že väčšina respondentov je ochotná podstúpiť čokoľvek, avšak podmienkou je, že výsledkom bude ich vlastné biologické dieťa. Znamená to, že pre väčšinu respondentov je prvoradé to, aby dieťa, o ktoré sa snažia, bolo ich biologické dieťa. Ide však o respondentov, ktorí problém bezdetnosti riešia pomerne krátko, resp. sú v podstate iba na začiatku svojej cesty. Je možné, že po neúspešných pokusoch a riešeniach budú ochotní pristúpiť aj na iné riešenie.

Vzhľadom na to, že ide o problém reprodukcie, väčšina respondentov tento problém rieši s lekárom – gynekológom. Je to samozrejme logický krok, ide zrejme o prvého odborníka, na ktorého je možné a potrebné obrátiť sa v prípade podobného problému. Aj napriek tomu, že v tomto smere sa problém rieši, je podľa nášho názoru potrebné problém bezdetnosti riešiť aj s ďalšími odborníkmi, ktorých prístup a pomoc môžu byť prínosom. Vo výskume sme ale zistili, že hoci sa na gynekológa obrátili s prosbou o pomoc všetky respondentky – ženy, na ostatných odborníkov sa obracalo iba veľmi malé percento z nich. Ide o dôsledok nedostatočnej informovanosti o tom, ako je možné tento problém riešiť a neexistenciu globálnej odbornej pomoci,

ktorá by poskytla informácie klientom o všetkých možnostiach pomoci.

Od respondentov sme zistili, že naša myšlienka vzniku komplexnej sociálnej inštitúcie, ktorá by sa zaoberala problematikou bezdetnosti, sa páči aj respondentom. Väčšina respondentov by jednoznačne privítala vznik inštitúcie alebo organizácie, ktorá by sa venovala komplexnému poradenstvu a pomoci bezdetným párom. Pomoc by bola v tomto prípade poskytovaná naozaj v každej oblasti a prinášala by riešenia, ktoré možno jednotlivcov zameraných výlučne na medicínske riešenie ich problému ani nenapadne. Súčasne sa väčšina respondentov vyjadrila, že riešenie problému bezdetnosti viacerými odborníkmi je efektívne. To je základ pre vznik nami navrhovanej inštitúcie, alebo aspoň sociálnej služby, pri ktorej by sociálny pracovník vedel klientom poradiť rôzne možnosti pomoci a odporúčať ich na ne.

Oblasť dobrovoľnej bezdetnosti je v súčasnosti veľmi aktuálnou témou a s daným problémom sa stretáva neustále viac párov. Aj napriek tomu, že ide o závažný problém, ktorý vážne zasahuje do životov zúčastnených, nie je o nej realizovaná dostatočná informovanosť a riešenie tohto problému sa orientuje takmer výlučne jedným, medicínskym smerom. Potrebné je preto poukázať aj na iné možnosti, vďaka ktorým je možné daný problém vyriešiť rýchlejšie a často pre danú rodinu efektívnejšie vzhľadom na medziľudské vzťahy.

---

**Kontakt na autora:**

Eva Machová

e-mail: 4evelyin@gmail.com